

รู้เท่าทัน...ภาวะเป็นหนุ่มสาวก่อนวัย

ศูนย์ : ศูนย์สุขภาพเด็ก

บทความโดยแพทย์ : นพ. ศุภวุฒิ สุขสันติเลิศ

วัยหนุ่มสาวเป็นช่วงระยะหนึ่งของการเจริญเติบโต ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระร่างกายจากวัยเด็กไปสู่วัยเจริญพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลสืบเนื่องจากการทำงานของต่อมใต้สมองที่อยู่บริเวณฐานสมองสร้างฮอร์โมนมากระตุ้นต่อมเพศ (อัณฑะและรังไข่) ผลที่เกิดขึ้นตามมา คือ การสร้างฮอร์โมนเพศเพิ่มมากขึ้น เด็กมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์

การเปลี่ยนแปลงของวัยหนุ่มสาว

เพศชาย ขนาดอัณฑะจะโตขึ้น นมแตกพาน เสียงแหบห้าว กล้ามเนื้อเป็นมัด มีกลิ่นตัว องคชาติมีขนาดโตขึ้น

มีขนบริเวณรักแร้และอวัยวะเพศ

เพศหญิง พบมีเต้านมโตขึ้น มีขนบริเวณรักแร้และอวัยวะเพศ มีกลิ่นตัว มีตกขาว และตามด้วยการมีประจำเดือนในที่สุด หลังมีประจำเดือนแล้วเพศหญิงจะสูงได้อีกโดยเฉลี่ย 7-8 ซม. เท่านั้น การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เป็นไปอย่างรวดเร็วนี้ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ด้วย ในระยะท้ายของวัยนี้ อัตราการเจริญเติบโตจะลดน้อยลงตามลำดับ การเจริญเติบโตจะหยุดเมื่อมีการปิดเชื่อมของกระดูกบริเวณแขนและขา

ภาวะเป็นหนุ่มสาวก่อนวัย หมายถึงอะไร?

การที่เด็กหญิงเริ่มมีการพัฒนาของเต้านมก่อนอายุ 8 ปี หรือมีประจำเดือนครั้งแรกก่อนอายุ 9 ปี ส่วนเพศชายมีขนาดอัณฑะโตหรือมีลักษณะอื่น ๆ เช่น เสียงแหบห้าว มีกลิ่นตัว ปรากฏให้เห็นก่อนอายุ 9 ปี พบในเพศหญิงได้บ่อยกว่าเพศชาย สาเหตุที่พบภาวะนี้ได้บ่อยขึ้นส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะคุณพ่อคุณแม่ได้รับความรู้จากสื่อต่างๆ ซึ่งมีมากขึ้น ทำให้กังวลและพาเด็กมาพบแพทย์เร็วขึ้น

สาเหตุของภาวะเป็นหนุ่มสาวก่อนวัย

ยังไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าปัจจัยใดเป็นตัวควบคุมการเข้าสู่วัยหนุ่มสาว แต่เชื่อว่าปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องของปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางพันธุกรรม หากพ่อแม่มีประวัติเข้าวัยหนุ่มสาวเร็ว ลูกก็จะเป็นหนุ่มสาวเร็วด้วย นอกจากนี้ปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลต่อการเข้าวัยหนุ่มสาว ได้แก่ ภาวะโภชนาการ เด็กอ้วนมักจะเป็นหนุ่มสาวเร็ว การได้รับสารหรืออาหารที่ปนเปื้อนฮอร์โมน ไม่ว่าจะเป็นโดยการรับประทาน หรือทางอื่น ก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งในหลายๆ ปัจจัย ที่ทำให้เด็กเป็นหนุ่มสาวเร็วขึ้นในปัจจุบัน

ในเพศหญิงส่วนใหญ่ไม่ทราบสาเหตุ พบเพียงมีการทำงานของต่อมใต้สมองเร็วขึ้น การตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ไม่พบมีความผิดปกติ ต่างกับในเพศชาย โอกาสพบมีความผิดปกติ เช่น เนื้องอกของสมอง หรือเนื้องอกบริเวณอื่นๆ ได้บ่อยกว่า

ผลกระทบของเด็กที่เป็นหนุ่มสาวก่อนวัย

ไม่ว่าภาวะนี้จะเกิดจากสาเหตุใด แต่ผลกระทบซึ่งเกิดตามมาที่สำคัญคือ

1. ฮอร์โมนเพศในปริมาณสูงกว่าเด็กปกติ ทำให้เด็กสูงกว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน

ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้กระดูกปิดเร็วด้วยเช่นกัน สิ่งที่ตามมาคือ
ระยะเวลาการเจริญเติบโตในวัยเด็กสั้นลงกว่าเด็กปกติ ทำให้เตี้ยเมื่อเป็นผู้ใหญ่

2. ปัญหาทางด้านจิตใจ เนื่องจากเด็กที่เป็นสาวก่อนวัยจะมีร่างกายเหมือนเด็กสาววัยรุ่น แต่จิตใจยังเป็นเด็ก
เด็กอาจจะรู้สึกอายเพื่อนหรือถูกล้อ บางรายอาจถูกล่วงเกินทางเพศและเกิดตั้งครมตั้งแต่วัยเด็กได้

วิธีการรักษา

การรักษาขึ้นอยู่กับสาเหตุ กรณีมีสาเหตุ เช่น เป็นเนื้องอกไม่ว่าบริเวณไหนต้องรักษาด้วยการผ่าตัด
อาจจำเป็นต้องตามด้วยการฉายแสงหรือเคมีบำบัดแล้วแต่กรณี ส่วนกรณีที่ตรวจไม่พบสาเหตุ
การรักษาซึ่งได้ผลดีที่สุดในปัจจุบัน คือ การให้ฮอร์โมนสังเคราะห์กลุ่ม Gonadotropin Releasing Hormone
Analogue เพื่อชะลอการเข้าสู่วัยหนุ่มสาว โดยการฉีดเข้าใต้ผิวหนังหรือเข้ากล้ามเนื้อ ทุก 1 หรือ 3 เดือน
แล้วแต่ชนิดและการออกฤทธิ์ของยา ฮอร์โมนนี้จะยับยั้งการหลั่งฮอร์โมนจากต่อมใต้สมอง
มีผลทำให้ฮอร์โมนเพศจากต่อมเพศลดลง

ผลการรักษาพบว่ายาสามารถยับยั้งการพัฒนาของลักษณะวัยหนุ่มสาวไม่ให้มากขึ้น
ในรายที่หน่ออกไม่โตมาก่อนการรักษาอาจยุบลงเป็นปกติ แต่รายที่โตมากแล้วมักเพียงแค่นิ่งลง
บางรายอาจพบมีประจำเดือนออกหลังฉีดยาประมาณ 2 สัปดาห์ เนื่องจากฮอร์โมนเพศลดลง หลังจากนั้นจะไม่มีอีก
ส่วนรายที่เคยมีประจำเดือนแล้ว ก็อาจมีได้อีกแต่ก็จะหายไปและไม่มาอีก

จากรายงานส่วนใหญ่พบว่าส่วนสูงเมื่อเป็นผู้ใหญ่ใกล้เคียง
หรือเท่ากับส่วนสูงที่ควรจะเป็นตามพันธุกรรมมากกว่าเมื่อเทียบกับก่อนให้การรักษาและกลุ่มที่ไม่ได้รับการรักษาเลย
แต่จะได้ผลดีมากขึ้นแค่ไหนขึ้นกับอายุและอายุกระดูกขณะที่เริ่มให้การรักษา
การรักษาจะได้ผลดีกว่าในรายที่ได้รับการรักษาเร็วหรือรักษาตั้งแต่อายุน้อยๆ
หลังหยุดยาเด็กจะมีการพัฒนาเข้าสู่วัยหนุ่มสาวตามปกติ จากรายงานต่างๆ
พบว่ายานี้มีความปลอดภัยสูงอาการข้างเคียงพบได้น้อยมากและไม่รุนแรง

อ้างอิงข้อมูลจาก: สมาคมต่อมไร้ท่อเด็กและวัยรุ่นไทย